

Norsk bransjenorm for opprinnelsesgaranterte kraftavtaler fra fornybar energi

Utarbeidet av: Point Carbon as

Dato: 17. april 2007

Versjon: 1.1

Formål

Et velordnet marked for opprinnelsesgarantert kraft vil gi forbrukere mulighet til å øve påvirkning på den langsiktige utviklingen av kraftmarkedet. Denne bransjenormen¹ har som formål å stimulere til en positiv utvikling av markedet for opprinnelsesgarantert kraft ved å påse at markedsføring og verifikasjon av opprinnelsesgaranterte kraftavtaler er korrekt og dekkende. Bransjenormen skal bl.a. sikre at det benyttes ensartede prosedyrer og dokumentasjon ved verifikasjon av slike avtaler. Dermed oppnår leverandører og fornybar energi større troverdighet i markedet, noe som er viktig for at et slikt marked skal kunne utvikle seg.

Bransjenormens anbefalinger er en veiledning for leverandører i kraftmarkedet. Kraftleverandører som markedsfører seg med henvisning til EBLs bransjestandard for opprinnelsesgaranterte kraftleveranser må følge normens retningslinjer.

¹ Dette dokument er ikke en norsk standard. Norsk standard utvikles og publiseres i regi av Standard Norge. Denne norm er å oppfatte som en frivillig og bransjespesifikk veiledning for markedsføring og verifikasjon av opprinnelsesgaranterte kraftleveranser.

Innhold

1.	Bakgrunn	4
2.	Om opprinnelse av kraftavtaler.....	5
3.	Anvendelse.....	7
4.	Krav til markedsføring og kommunikasjon.....	8
4.1	Minimumskrav til informasjon fra leverandøren.....	8
4.2	Bruk av sammenlignende reklame.....	9
4.3	Delvis opprinnelsesgaranterte avtaler.....	9
4.4	Bruk av miljøpåstander i markedsføring.....	10
4.5	Bruk av miljømerker.....	11
5.	Krav til verifikasjon av opprinnelsesgaranterte kraftavtaler.....	13
6.	Administrasjon.....	15
7.	Framgangsmåte ved markedsføring av opprinnelsesgarantert kraft.....	16
8.	Utviklingsprosess.....	18
Vedlegg A.		
	Opprinnelsesdeklarasjonens grafiske utforming.....	19
Vedlegg B.		
	Opplysningsside om opprinnelsesdeklarasjoner.....	21
Vedlegg C.		
	Ord og uttrykk – Sentrale definisjoner.....	23
Vedlegg D		
	Bransjenormens grafiske miljømerke(Ikke ferdig).....	26

1. Bakgrunn

Den generelle samfunnsutviklingen viser at forbrukere ønsker større kunnskap om egenskaper ved varer og tjenester som kjøpes. Mange forbrukere ønsker å påvirke markedet gjennom bevisste valg. Slik er også utviklingen i kraftmarkedet. I mange land har kraftleverandører lenge tilbudt opprinnelsesgaranterte kraftprodukter.

I 2003 innførte EU bestemmelser om at alle kraftleverandører må opplyse kunder om bruk av energikilder og om utslipp ved kraftproduksjon på en opprinnelsesdeklarasjon på strømregningen og i markedsføringsmateriell. Bestemmelsene krever opplysninger om foregående års leveranser. I Norge omtales opprinnelsesdeklarasjoner som varedeklarasjon og er regulert i paragraf 7-5 i NVEs forskrifter om måling og avregning mv.

I Norge er vi vant med at elektrisk kraft produseres fra fornybare vannressurser. Med økende avhengighet av og utbygging av ny kraftproduksjon basert på varierende energikilder, vil miljøegenskapene ved kraftleveranser endre seg. Innføring av EUs bestemmelser om opprinnelsesdeklarasjoner for kraftavtaler vil synliggjøre denne utviklingen. Opprinnelsesdeklarasjonen gir forbrukere en mulighet til å "stemme" på de energikilder som anses mest ønskelige gjennom valg av leverandører og kraftprodukt - enten dette måtte være vannkraft, vindkraft, gasskraft med CO₂-rensing eller importert fossil energi/kjernerkeft.

EUs direktiv og norske bestemmelser vedtatt i henhold til direktivet vil imidlertid kun kreve at kraftleverandører oppgir opplysninger om egenskaper ved forrige års kraftleveranser dvs historikk.

Kraftbransjen i Norge ser seg bedre tjent med en løsning der en i tillegg fokuserer på hva slags produkt egenskaper som faktisk skal leveres, og at det etableres et system som sikrer at slike garanterte egenskaper leveres og verifiseres i ettertid. En slik løsning gir en mer direkte kopling mellom kunders preferanser og leverandørers disposisjoner. Denne tilnærmingen tilsvarer også hovedprinsippene for innholdsdeklarasjon av andre varer og tjenester og miljømerkeordninger for kraft som finnes i mange land i Europa. Hovedprinsippene for en slik tilnærming er beskrevet i Posisjonsnotat fra Energibedriftenes Landsforening datert 15. juni 2005.

Med dette som utgangspunkt er formålet med utviklingen av en bransjenorm å nedfelle prinsipper for kraftleverandørers

- markedsføringsatferd,
- avregnings- og verifikasjonsrutiner
- andre forhold som er viktige for å underbygge aktørenes troverdighet.

2. Om opprinnelse av kraftleveranser

Varedeklarasjoner formidler vanligvis opplysninger om forskjellige egenskaper ved et produkt. Elektrisk kraft leveres til forbruker med homogen "fysisk" leveringskvalitet som er uavhengig av hvem som er kraftleverandør. Kraftleverandøren kan ikke påvirke og er ikke direkte ansvarlig for leveringskvaliteten på fysisk elektrisitet. Varedeklarasjoner for kraft adresserer derfor ikke leveringskvalitet, men egenskaper ved framstillingsprosessen dvs kraftens opprinnelse. EUs krav om opprinnelsesinformasjon i eldirektivet fokuserer på sammensetningen av energikilder som blir benyttet i produksjonsprosessen og på radioaktivt avfall og utslipp av CO₂ forbundet med produksjon.

Opplysninger om kraftens opprinnelse kompliseres imidlertid av at kraft levert til forbruker som regel ikke er teknisk sporbar tilbake til produksjonsstedet. De fleste forbrukere er knyttet til et masket kraftnett med et stort antall produksjonssteder. Fysisk opprinnelse av en kraftleveranse vil variere avhengig av hvordan produksjonssystemet til enhver tid kjøres. En kraftleverandør vil ha kunder i mange geografiske områder som alle kan ha ulik fysisk produsent og produksjonssted vil endre seg løpende. Kraftsystemet virker slik at opprinnelsen til kraft fysiske levert ikke kan påvirkes av forbruker.

Formålet med opprinnelsesdeklarasjoner er å formidle informasjon om forhold som forbruker kan påvirke gjennom egen atferd. Forbrukers mest effektive påvirkningskraft i alle markeder er å skifte leverandør eller produkt og dermed sende økonomiske signaler til aktørene i markedet. Hvis leverandører selger kraftprodukter basert på ulik opprinnelse, kan forbruker påvirke markedet gjennom valg blant disse produktene. Tidligere er forbruker stort sett henvist til å velge kraftleverandør på grunnlag av forskjellig pris.

I mange internasjonale markeder har en opplevd differensiering blant kraftprodukter basert på forskjellige miljømessige kvaliteter. Slik oppnår kundene en direkte mulighet til å påvirke lønnsomheten av ulike typer kraftproduksjon. Forbrukeratferd vil derfor kunne påvirke beslutninger om investeringer i ny kraftproduksjon og miljøkonsekvensene av disse.

Dette prinsippet krever et system for å spore forretningsmessige transaksjoner mellom kraftprodusent og kraftleverandør.

Poenget med opprinnelsesgarantier er å skille miljøverdien fra verdien av den fysiske kraften. Med dette forstås at kraft har en verdi i form av det fysiske energiarbeid som den kan utføre for forbruker og kraft kan ha en tilleggsverdi i form av andre egenskaper eller attributter som for eksempel at den er produsert fra en fornybar kilde, at den ikke har utslipp av klimagasser osv. Ved å omsette disse attributtene i et eget marked separeres og synliggjøres verdien av slike egenskaper.

Forbrukere som ønsker det får en mulighet til å premiere ulike typer energikilder ved at leverandøren må kjøpe opprinnelsesgarantier i forhold til de miljøegenskaper som loves kunden og i samsvar med den mengde som selges. Gjennom et marked for opprinnelsesgarantier vil kraft fra ulike energikilder oppnå forskjellig verdi avhengig av sluttbrukernes betalingsvilje.

Ved bruk av opprinnelsesgarantier blir det fysiske kraftmarkedet upåvirket og kan fortsette omsetning av fysisk kraft gjennom etablerte omsetningskanaler. Dermed kan en opprettholde både et effektivt marked for fysisk kraft samtidig som det etableres et transparent og effektivt marked for omsetning og verifikasjon av miljøinformasjon.

Bruken av opprinnelsesgarantier som bærer av opprinnelsesinformasjon i kraftmarkedet er anerkjent av EU-kommisjonen gjennom Artikkel 5 i EUs fornybardirektiv. Her gis kraftprodusenter i alle EU land en rett til å få utstedt offisielle opprinnelsesgarantier for kraftproduksjon framstilt ved fornybare energikilder. Norge har tiltrådt fornybardirektivet og Statnett er gitt som oppgave å utstede opprinnelsesgarantier til kraftprodusenter i Norge. Et eget kraftvarmedirektiv fra EU kommisjonen utvider retten til opprinnelsesgarantier til kraft fra effektiv kraftvarmeproduksjon. Opprinnelsesgarantier er regulert jf energiloven § 4.3 4.ledd og forskrifter til energiloven. (Endelig forskrift ikke vedtatt per 1. februar 2007).

3. Anvendelse

Denne norm får anvendelse på helt eller delvis opprinnelsesgaranterte leveranser av elektrisitet til sluttbruk i Norge. Normens anbefalinger er bindende for de leverandører som bekrefter at de følger EBLs bransjestandard for opprinnelsesgaranterte kraftavtaler.

Opprinnelsesgaranterte kraftavtaler innebærer at kraftleverandøren garanterer at en kraftmengde lik den garanterte har en nærmere spesifisert opprinnelse. Med garantert opprinnelse forstås i denne sammenheng type og mengde fornybare energikilder som er anvendt ved produksjon av en mengde lik leveransen. Opprinnelsesgaranti kan inntil videre kun gis for den andel av kraftleveransen som er basert på fornybare energikilder eller effektiv kraftvarmeproduksjon.

Leverandøren kan garantere andre egenskaper ved kraftproduksjon i den grad disse er verifiserbare gjennom bruk av opprinnelsesgarantier. Slike attributter kan være forhold som:

- Særskilte miljøegenskaper ved spesifikke produksjonsanlegg
- Spesielle miljøtiltak i produksjonsanlegget
- Navngitte kraftprodusenter
- Navngitt kraftstasjon
- Alder på anlegg
- Effektinstallasjon
- Ulike regionale grenser for produksjon

For å kunne markedsføres og verifiseres innenfor denne bransjenormen, kreves at attributtene skal kunne knyttes til ett eller flere produksjonsanlegg som kan identifiseres gjennom sine unike GSRN - nummer. Registeret for opprinnelsesgarantier gir sporbarhet fra en opprinnelsesgaranti (1 MWh) tilbake til det faktiske produksjonsanlegget gjennom registerets oppføring av anleggets unike GSRN - nummer. Denne norm understøtter kun attributter som er registrert på opprinnelsesgarantien eller som kan avledes fra registeret for opprinnelsesgarantier.

Opprinnelsesdeklarasjoner etter eldirektivet og paragraf 7-5 i NVEs forskrifter om måling og avregning mv. pålegger kraftleverandører å opplyse kunder om energikilder og utslippsforhold knyttet til fjorårets leveranser enten i form av en henvisning til en nasjonal varedeklarasjon utformet av NVE eller i form av en individuell varedeklarasjon utformet av leverandøren. Bransjenorm for opprinnelsesgarantert kraft erstatter ikke myndighetskrav om historiske varedeklarasjoner. Ved å sette kraftleverandører i stand til å markedsføre og verifisere egenskaper ved framtidige leveranser gir imidlertid normen en mulighet til å tilby kundene mer relevant og aktuell informasjon om kraftleverandørens atferd.

Informasjon som innsamles etter denne norm og felles praktisering blant kraftleverandørene vil forenkle myndighetenes tilsyn med varedeklarasjoner. Dette skyldes bl.a. at det antas langt på vei å være samme informasjon som må samles inn for å sikre at begge ordninger etterleves. NVE har foreløpig ikke presentert et opplegg for tilsyn med kraftleverandørers varedeklarasjoner etter paragraf 7-5 i NVEs forskrifter om måling og avregning mv.

4. Krav til markedsføring og kommunikasjon²

En forutsetning for at strømleverandører skal kunne bruke påstander om kraftkilder i markedsføringen er at de kan dokumentere at påstandene er korrekte (jf bestemmelser i markedsføringsloven).

Dokumentasjon på dette må kunne fremlegges når Forbrukerombudet eller andre ber om det. Dette innebærer at en påstand som lover noe om hva slags kraftkilder som vil bli benyttet må kunne dokumenteres på markedsføringstidspunktet. Hvis dette ikke lar seg gjøre er påstanden villedende og i strid med markedsføringslovens bestemmelser. Opprinnelsesgaranterte kraftavtaler etter denne norm atskiller seg fra varedeklarasjoner etter NVEs bestemmelser ved at myndighetskravene stiller krav om å opplyse om egenskaper ved fjorårets leveranser.

Troverdig, lett forståelig og gjenkjennelig informasjon om opprinnelse er avgjørende for å oppnå aksept for opprinnelsesgarantert kraft blant publikum, kunder og myndigheter. Erfaring viser at uensartet og avvikende informasjon blant kraftleverandører om opprinnesspørsmål kan være egnet til å skape forvirring blant publikum og føre til at det reises spørsmål ved opprinnelsesdeklarasjoner. Dette tilsier at grunnleggende elementer i informasjonen standardiseres.

- Garantien sier ikke at all strøm du får i kontakten er fornybar. Det vi garanterer, er at det blir produsert like mye fornybar kraft som den kraftmengden du bruker
- En garanti om at hver eneste krone du betaler går til kjøp av fornybarenergi.
- Garantien sikrer at pengene dine går til å oppmuntre fornybar kraftproduksjon. Jo flere som velger dette strømproduktet, desto større oppmuntring
- Dette er et frivillig tilbud til kundene om å støtte fornybar energi, og dermed til å utøve kundemakt

Foreliggende bransjenorm er utformet på en slik måte at virksomheter som følger retningslinjene i normen anses å oppfylle dokumentasjonplikten. Hovedelementene er en kombinasjon av bruk av

- offisielle opprinnelsesgarantier,
- uavhengig verifikasjon,
- bestemmelser i markedsføringsloven
- foruten normens retningslinjer om standardisert kommunikasjon.

I kapittel 3 åpnes for at markedsføring av strøm kan omfatte andre egenskaper ved kraftproduksjon enn energikilde i den utstrekning opprinnelsesgarantier gir informasjon om slike egenskaper. Dette kapittel om kommunikasjon omhandler hvordan informasjon om type og mengde fornybare energikilder skal kunne kommuniseres til potensielle kunder, uten at det tas konkret stilling til hva slags informasjon som leverandøren vil kunne ønske å gi om slike øvrige forhold som også kan verifiseres gjennom opprinnelsesgarantier.

Kapittel 4.4. nedenfor om bruk av miljøpåstander vil gjelde også dersom slike andre egenskaper fremheves i markedsføringen. Hvordan aktører som ønsker å bruke opprinnelsesgarantier til å garantere andre forhold enn type og mengde fornybare energikilder skal kunne kommunisere dette overfor forbruker, må ellers vurderes konkret i forhold til markedsføringsloven.

² Hovedprinsippene i denne norm bygger på og representerer en videreutvikling av de hovedprinsipper som ble nedfelt i "Posisjonsnotat fra Energibedriftenes Landsforening datert 15. juni 2005".

4.1 Minimumskrav til informasjon fra leverandøren

Det skal i trykt³ og webbasert salgsfremmende materiale som vedrører opprinnelsesgaranterte produkter og ved fakturering av opprinnelsesgaranterte produkter opplyses at leverandøren følger energibransjens "Bransjenorm for opprinnelsesgaranterte kraftavtaler i Norge". I all markedsføring der kraftens opprinnelse fremheves og ved fakturering av slike avtaler skal det opplyses at nærmere opplysninger om opprinnelsesgarantien kan fås på leverandørens webside eller ved direkte henvendelse til leverandøren.

Leverandøren skal gjennom disse kanaler (webside og direkte henvendelse) og i tilknytning til en av leverandørens årlige fakturaer til kunden gjøre tilgjengelig en grafisk opprinnelsesdeklarasjon som er utformet i samsvar med bransjenormens mal jf. vedlegg A. Den grafiske opprinnelsesdeklarasjonen skal alltid følge faktura ved førstegangsfakturering av ny kunde eller ved førstegangsfakturering etter at kunde har valgt nytt opprinnelsesgarantert strømprodukt.

Leverandører som gjennom markedsføringen gir uttrykk for at de leverer et produkt som kvalitetsmessig er bedre enn andre produkter på markedet skal i slik markedsføring medta en sammenligning av sitt produkt mot det nasjonale gjennomsnittet for foregående år. Slik sammenligning framgår av malen for den grafiske opprinnelsesdeklarasjonen jf vedlegg A som benyttes for dette formål.

I trykt⁴ og webbasert salgsfremmende materiale som vedrører strømprodukter som er garantert framstilt ved 100 prosent fornybare energikilder og ved fakturering av slike produkter, vises bransjenormens miljømerke jf vedlegg D. Det opplyses videre at nærmere opplysninger om leveransens opprinnelse kan fås på leverandørens webside eller ved direkte henvendelse til leverandøren.

På leverandørens webside skal man finne lenker til leverandørens akseptbrev og sist tilgjengelige revisorerklæring. I den grad leverandøren selv ikke ønsker å oppgi ytterligere informasjon om bransjenormen, kan det på websiden også lenkes til EBLs egen webside for normen der interesserte kan finne nærmere opplysninger om ordningen herunder tilgang til bransjenormen i sin helhet. På leverandørens webside kan en benytte malen utformet i vedlegg B til å informere kunder om opprinnelsesgaranterte avtaler.

Det skal for øvrig i salgsfremmende materiale og i forbindelse med fakturering gjøres henvisning til internettsiden til Norges vassdrags- og energidirektorat, som ansvarlig for den nasjonale varedeklarasjonen jf paragraf 7-5 i NVEs forskrifter om måling og avregning mv.

På leverandørens webside skal det enten direkte eller ved lenking til NVE og EBLs websider minst gis adgang til:

- Beskrivelse av opprinnelsesgaranterte strømvtaler jf mal i vedlegg B
- Den grafiske opprinnelsesdeklarasjonen jf mal i vedlegg A
- Bransjenormen i fullversjon
- EBL og NVEs informasjonssider på internett
- Akseptbrevet til EBL
- Siste revisjonserklæring

3 Med trykt salgsfremmende materiale forstås brosjyrer. Ulike former for plakater og boards omfattes ikke av minstekravet.

4 Med trykt salgsfremmende materiale forstås brosjyrer. Ulike former for plakater og boards omfattes ikke av minstekravet.

4.2 Bruk av sammenlignende reklame

I forbindelse med framstilling av egenskaper ved egen leveranse skal kraftleverandøren sammenligne tilbudt opprinnelsesinformasjon med en referanse.

På opprinnelsesdeklarasjonen skal leverandøren føre opp som referanse en separat kolonne med den nasjonale restblandingen slik den framgår beregnet av NVE og publisert på NVEs webside. Referansen gir uttrykk for hva kunden ville ha mottatt dersom kunden i foregående år hadde valgt en leverandør uten opprinnelsesgaranti.

Merknad

Forbrukerombudet er opptatt av at referansen gir et representativt uttrykk for gjennomsnittet av norske kraftleveranser. NVEs nasjonale varedeklarasjon tillates benyttet til dette formål inntil videre. Dersom Forbrukerombudet ønsker at referansen skal beregnes etter en annen metodikk, vil bransjenormen bli endret tilsvarende.

4.3 Delvis opprinnelsesgaranterte kraftavtaler

I de tilfeller en leverandør velger å opprinnelsesgarantere en andel av kraften, skal leverandøren opplyse at energikilder tilknyttet den resterende andel ikke kan fastsettes før året er utløpt. Til erstatning benyttes fjorårets nasjonale "restblanding". "Restblandingen" blir hvert år beregnet av NVE basert på opplysninger om foregående års produksjon og import av kraft korrigert for innløste og eksporterte opprinnelsesgarantier. Formålet med restblanding er å gi uttrykk for hvilke energikilder som blir igjen etter at man trekker ut all kraft som er solgt med særskilt opprinnelsesgaranti. Opplysninger om restblandingen gis ved henvisning til eller ved bruk av opplysninger på NVEs hjemmeside. Etter eldirektivets bestemmelser skal varedeklarasjon av fjorårets leveranser inneholde opplysninger om radioaktivt avfall og utslipp av CO₂ forbundet med den ikke fornybare andelen av leveransen. Leverandøren skal benytte bransjenormens grafiske opprinnelsesdeklarasjon med forklaring jf malen i vedlegg A figur 2.

Kraftleverandører kan ikke innregne energikilder i fjorårets restblanding i den opprinnelsesgaranterte andelen av produktet. Med dette menes at restegenskaper ikke kan påvirke størrelse på eller andelen av opprinnelsesgaranterte energikilder i produktet eller produktets garanterte andel fornybarhet. En slik praksis ville bryte med hovedprinsippet om at den opprinnelsesgaranterte andelen av en leveranse skal dokumenteres med en tilsvarende mengde og type opprinnelsesgarantier⁵.

4.4 Bruk av miljøpåstander i markedsføring

Med miljøpåstander i markedsføring forstås:

"Bruk av utsagn/opplysninger, symboler og/eller merkeordninger i markedsføringen, som gir inntrykk av at virksomheten tar særlige etiske, sosiale, miljømessige eller samfunnsmessige hensyn, eller at produktet eller tjenesten har slike særlige egenskaper".⁶

⁵ Hvis en leveranse er 80 % garantert vannkraft og restblandingen på 20 % inneholder 50 % vannkraft, har leverandøren ikke anledning til å markedsføre produktet som 90 % vannkraft – det er ikke kjøpt opprinnelsesgarantier for mer enn 80 prosent. Restblandingen referer seg for øvrig til fjorårstall.

⁶ De nordiske forbrukerombudenes veiledning om "Bruk av etiske og miljørelaterte påstander i markedsføringen" fra februar 2005.

Bruk av miljøpåstander i markedsføringen reiser spørsmål etter markedsføringslovens §§ 2 og 3 som forbyr bruk av villedende og utilstrekkelig veiledende markedsføring som er egnet til å øke etterspørselen etter varer og tjenester. Påstander som benyttes i markedsføringen av et produkt må kunne dokumenteres. I henhold til markedsføringslovens § 1 og § 15 er det den som benytter påstander i markedsføringen som må godtgjøre at påstandene er riktige. Slik dokumentasjon må kunne fremlegges når Forbrukerombudet ber om det.

Forbrukerombudet mener at det lett vil være villedende, utilstrekkelig veiledende og i strid med markedsføringslovens §§ 2 og 3 å benytte generelle miljøpåstander i markedsføring av strøm. Dette gjelder uttrykk som for eksempel "miljøvennlig", "ren" eller "grønn" og tilsvarende utsagn som gir uttrykk for at kraftkilden som kraftleverandøren benytter har spesielle miljøfortrinn fremfor andre kraftkilder. Standpunktet gjelder også uavhengig av om begrepene brukes frittstående eller med nærmere forklaring i markedsføringen.

For leverandører som ønsker å kommunisere noe om kraftkilde i markedsføringen (ut over de krav som vil bli oppstilt i lovgivning om at sammensetningen av fjorårets leveranse må oppgis), har Forbrukerombudet i overensstemmelse med det ovennevnte anbefalt at det benyttes objektive påstander om kraftkilde, for eksempel vannkraft, vindkraft osv., eventuelt at formuleringen "fornybar energi" velges. Dermed gis forbrukeren riktig og objektiv informasjon om hva slags kraft leverandøren betaler for å få produsert, og forbrukeren kan selv velge om dette er noe som han eller hun ønsker å støtte.

Med utgangspunkt i disse synspunkter fra Forbrukerombudet bør miljøpåstander ikke benyttes i markedsføring av strøm. Dette innebærer at uttrykk som "grønn", "miljøvennlig", "ren", "bærekraftig", "naturlig" og lignende subjektive beskrivelser ikke benyttes i markedsføring av strøm. Bruk av betegnelsen "økologisk" er beskyttet gjennom egne produktkriterier (jf DEBIO). Bruk av begrepet "fornybar" rammes ikke av disse bestemmelsene.

En annen problemstilling er hvordan strømleverandører kan markedsføre seg hvis mange andre i markedet tilbyr samme produkter, for eksempel dersom mange aktører i bransjen betaler for at det kun produseres vannkraft og ønsker å opplyse om dette i sin markedsføring. Spørsmålet er om det kan være villedende og i strid med markedsføringsloven å trekke frem dette i markedsføringen dersom mange andre tilbyr akkurat det samme.

Forbrukerombudet antar at dersom strømleverandørene ikke benytter generelle miljøpåstander i markedsføring av strøm, så vil det i utgangspunktet ikke være noe problem om mange aktører i bransjen ønsker å informere i markedsføringen om at de bare kjøper strøm produsert for eksempel av vannkraft.

Det avgjørende her vil imidlertid alltid være hvordan slik informasjon formidles i markedsføringen. Dersom en påstand om at kraftleverandøren kun kjøper strøm produsert av vannkraft fremsettes på en slik måte at det fremstår som ren produktinformasjon, vil Forbrukerombudet sannsynligvis mene at det er uproblematisk (uavhengig av hvor mange aktører i bransjen som tilbyr det samme). Hvis påstanden derimot gis en fremtredende plass i markedsføringen, og det for eksempel spilles på miljøhensyn i markedsføringstiltaket og det fremstilles som om denne aktøren tilbyr noe som er kvalitetsmessig bedre enn de fleste andre, vil det etter Forbrukerombudets syn være mer problematisk å bruke slike påstander i markedsføringen hvis mange i bransjen tilbyr et tilsvarende produkt. Den nærmere grensdragningen her vil bero på skjønnsmessige vurderinger.

Bruk av bilder og symboler er også en del av markedsføringen, og vurderes etter markedsføringsloven på samme måte som påstander som fremsettes i markedsføringen.

Ettersom Forbrukerombudet har kommet til at det vil være villedende og i strid med markedsføringsloven å benytte generelle miljøpåstander i markedsføringen av strøm, vil Forbrukerombudet også kunne gripe inn mot bruk av bilder og symboler som spiller på miljø og miljøhensyn. Det vil bli vurdert konkret når bruk av slike virkemidler eventuelt blir villedende.

4.5 Bruk av miljømerker

Forbrukerombudet mener at bedrifters bruk av egne, private miljømerker kan skape uklarhet hos forbrukerne om merkenes betydning og innhold. Forbrukerombudet har derfor det syn at det er villedende og i strid med markedsføringslovens § 2 når bedrifter benytter egne private miljømerker. Forbrukerombudet har med hjemmel i markedsføringsloven grepet inn mot og stanset bruk av flere slike merker.

Generelle miljømerker med kriteriedokumenter og uavhengig kontrollsystem skaper etter Forbrukerombudets syn en helt annen klarhet for forbruker og andre om merkenes betydning og innhold enn bedrifters egne private merker. Aktører som ønsker å ta i bruk miljømerker for å kommunisere at virksomheten eller produktet har en spesiell positiv innvirkning på miljøet kan da knytte seg til den offisielle merkeordningen / bransjestandarden, og forbrukere som kjøper strøm med slik merking vet at miljøegenskapene ved dette produktet er godkjent gjennom et eksternt kontrollsystem. Slike mer generelle miljømerker kan enten være merker som en bransje i fellesskap utarbeider, eller offisielle miljømerker som "Svanen" eller "EU-Blomsten".

Bransjenormen for opprinnelsesgaranterte kraftavtaler fra fornybar energi inkluderer et miljømerke som kun kan benyttes for kraftleveranser som er 100 prosent basert på fornybare energikilder (Ikke ferdig). Kraftleverandører skal i trykt⁷ og webbasert salgsfremmende materiale og i tilknytning til fakturering som vedrører kraft med 100 prosent fornybar opprinnelsesgaranti, benytte normens logo/miljømerke (vedlegg D). Miljømerkets utforming inneholder tekstlig informasjon om at kraftavtalen er basert på 100 prosent fornybar energiproduksjon og at miljømerket støttes av norsk bransjenorm for opprinnelsesgaranterte kraftprodukter for fornybar energi. Bruk av miljømerket fordrer at leverandøren er tilknyttet bransjenormen og merket tillates kun benyttet ved markedsføring av strømvavtaler som er 100 prosent basert på fornybare energikilder.

⁷ Med trykt salgsfremmende materiale forstås brosjyrer. Ulike former for plakater og boards omfattes ikke av minstekravet.

5. Krav til verifikasjon av opprinnelsesgaranterte kraftleveranser

Hovedprinsipp for verifikasjon av helt eller delvis opprinnelsesgaranterte kraftavtaler er at leverandører må dokumentere at det er innløst opprinnelsesgarantier for den andel av kraftleveransen som er opprinnelsesgarantert og for de energikilder og eventuelle andre attributter som er garantert.

Kraftleverandør som markedsfører helt eller delvis opprinnelsesgaranterte kraftavtaler etter denne norm plikter å påse at det forut for markedsføringen er etablert rutiner og avtaler som sannsynliggjør at leverandøren kan oppfylle sine løfter om opprinnelsesgarantier i markedsføringen. Korrekt og endelig oppdekking med opprinnelsesgarantier kan ikke skje før leverandøren kjenner hvor mye kraft som er forbrukt.

Kraftleverandører som ønsker å markedsføre opprinnelsesgarantert kraft under bransjenormen plikter å utstede et akseptbrev adressert til EBL som forplikter selskapet til å følge gjeldende versjon av bransjenormen og angi for hvilket tidsrom dette gjelder. Brevet skal også navngi hvilket uavhengig organ (revisor) som skal benyttes til verifikasjon av årsregnskapet.

Dokumentasjon for at verifikasjon blir utført på en betryggende måte omfatter minst

- akseptbrev for bransjenormen med oppnevnt uavhengig revisor,
- operativt konto for opprinnelsesgarantier hos Statnett eller kontofører samt
- rutiner og regnskapssystem som sikrer at innkjøp og avregning av opprinnelsesgarantier kan finne sted på en betryggende måte.

En opprinnelsesgarantert kraftavtale anses ikke å være fullført før det kan dokumenteres rett oppdekking med opprinnelsesgarantier.

Kraftleverandør som omsetter helt eller delvis opprinnelsesgaranterte kraftprodukter etter denne norm plikter å påse at det innen to måneder etter årets utløp er innløst riktig mengde og type opprinnelsesgarantier i forhold til leverandørens estimerte omsetning av opprinnelsesgarantert kraft i foregående kalenderår. Det skal på samme tid foreligge et årsregnskap for forholdet mellom omsatt kraft/kraftprodukter og innløste opprinnelsesgarantier.

Opprinnelsesgarantier som anvendes til verifikasjon av opprinnelsesgaranterte kraftavtaler skal henføre seg til kraftproduksjon fra samme kalenderår som kraftleveransen har funnet sted. Som verifikasjonsinstrument benyttes kun opprinnelsesgarantier jf energiloven § 4.3 4.ledd og forskrifter til energiloven (Endelig forskrift ikke vedtatt per 1. mai 2007) (jf. også art. 3 i EUs fornybardirektiv) utstedt av godkjent utsteder i EØS-området. Opprinnelsesgarantier fra land utenfor EØS-området kvalifiserer ikke til bruk for verifikasjon etter denne norm. Kraftproduksjon fra ikke-fornybare energikilder, med unntak av kraft fra nærmere definert kraftvarmeproduksjon, kan pt ikke opprinnelsesgaranteres.

Ved bruk av offisielle opprinnelsesgarantier vil ordningen bli tilknyttet internasjonalt anerkjent regelverk for utstedelse, omsetning og internasjonal handel med opprinnelsesgarantier som er iverksatt i medhold av EUs direktiv for elektrisitet fra fornybare energikilder. Gjennom denne ordningen er en bl.a. sikret at:

- Ordningen blir administrert av den statlige systemoperatøren Statnett SF og reguleres av offentlig forskrift – tilsyn ved NVE
- Verdien av energikildeinformasjon blir kun omsatt gjennom opprinnelsesgarantier og ikke gjennom andre finansielle instrumenter, fysiske kraftomsetningsavtaler eller andre avtaler
- Det eksisterer et registrerings- og omsetningssystem som følger opprinnelsesgarantiene fra utstedelse til innløsning

- Opprinnelsesgarantien blir innløst ved anvendelse til verifikasjon av kraftleveranser

Gjennom et slikt system er kjøper av opprinnelsesgarantert kraft sikret å være eneste rettighetshaver til miljøverdien av den korresponderende mengde kraftproduksjon.

Kraftleverandør som omsetter helt eller delvis opprinnelsesgaranterte kraftprodukter etter denne norm plikter å utarbeide et årsregnskap. Kraftleverandørens årsregnskap for opprinnelsesgarantert kraft skal minst inneholde en oversikt over:

- Leverandørens samlede kraftsalg i perioden
- Leverandørens samlede kraftsalg i perioden fordelt på alle kraftprodukter som leverandøren har omsatt i perioden med basis i best tilgjengelige avregningsdata/estimer for omsatte volumer per produkt
- Leverandørens kraftsalg i perioden per kraftprodukt fordelt på alle opprinnelsesgaranterte energikilder
- Opplysninger om innløste opprinnelsesgarantier fordelt på den samlede mengde opprinnelsesgaranterte energikilder som leverandøren har omsatt i perioden. Oversikten skal ledsages av bekreftelse på tilsvarende mengder innløste opprinnelsesgarantier fra Statnett SF.
- Årsregnskapet skal også inneholde revidert utgave av sist avlagte rapport (tidligere avregningsperiode i kalenderåret eller årsrapporten) med korreksjoner for eventuelle endelige omsetningstall mv.

Årsregnskapet skal godkjennes av en uavhengig revisor. Revisor skal påse at regnskap med vedlegg er korrekt avstemt mot:

- Dokumentert total mengde omsatt kraft
- Regnskapsoversikter over omsetning fordelt på kraftprodukter
- Rapporter om innløste opprinnelsesgarantier fra Statnett
- Produktspesifikasjoner i markedsføringsmaterieill
- Korrekt forhold mellom garanterte produktegenskaper og innløste opprinnelsesgarantier

Revisor skal gjennom sin årlige godkjenning forøvrig påse at leverandøren gjennom akseptbrevet har forpliktet seg til å følge sist tilgjengelige versjon av bransjenorm for omsetning av opprinnelsesgaranterte kraftavtaler og at leverandøren har organisasjon og rutiner som setter leverandøren i stand til å følge bransjenormen.

Revisor utsteder en revisorerklæring som skal gjøres allment tilgjengelig bl.a. ved publisering via leverandørens websider og skal sammen med akseptbrevet og bransjenormen utgjøre den minimumsdokumentasjon som leverandøren frigir ved henvendelser fra publikum om dokumentasjon av påstander i markedsføringen. Revisor skal i sin erklæring bekrefte oppfyllelse av hvert punkt som etter denne norm er henvist til godkjenning og ettersyn av uavhengig revisor. Leverandører som har forpliktet seg til å følge bransjenormen plikter å oversende revisorerklæringen til EBL innen den 1. april hvert år.

Med revisor etter denne ordning forstås leverandørens regulære revisor eller annen uavhengig revisor.

Det legges til grunn at etterfølgelse av disse verifikasjonsrutiner vil være tilstrekkelig til å oppfylle NVEs krav om utarbeidelse og verifikasjon av individuell varedeklarasjon etter paragraf 7-5 i NVEs forskrifter om måling og avregning mv. NVE har foreløpig ikke presentert krav til verifikasjon av individuell

varedeklarasjon eller et opplegg for tilsyn med kraftleverandørers varedeklarasjoner etter paragraf 7-5 i NVEs forskrifter om måling og avregning mv.

6. Administrasjon

Oppfølging og utvikling av bransjenormen

Administrasjon av ordningen ivaretas av en brukergruppe med sekretariatsstøtte i EBL. Brukergruppen består av 6-8 personer valgt blant leverandører som har akseptert å følge normen inkludert en representant for eller utpekt av Energibedriftenes Landsforening. Alle leverandører kan benytte bransjenormen uavhengig av medlemskap i EBL. Kostnader ved forvaltning av normen betales av brukerne gjennom et årlig gebyr eller gjennom medlemskontingenten til EBL. Forslag til endringer i bransjenormen behandles av brukergruppen. Brukergruppen gjennomgår hvert år gjeldende bransjenorm og foreslår eventuelt en ny versjon av bransjenormen som skal gjøres gjeldende for neste kalenderår. Normen vedtas av styrende organer i EBL.

EBL skal påse at bransjenormen etterleves og utvikles ved å:

1. Motta akseptbrev og revisjonserklæringer fra leverandørene
2. Påse at selskaper som benytter normen oppfyller krav til akseptbrev og revisjonserklæring
3. Påtale mangelfull oppfyllelse av dokumentasjonsplikt jf pkt 1 og 2 overfor leverandøren
4. Ved unnlatelse av å etterkomme påtale, pålegge leverandør om at henvisning til bransjenorm og bruk av normens miljømerke opphører. Kopi av pålegg oversendes Forbrukerombudet og NVE
5. Foreslå revisjoner og videreutvikling av standarden i samråd med brukergruppen
6. Etablere og vedlikeholde en webside under www.ebl.no som orienterer om ordningen og om Leverandører som har valgt å slutte seg til normen

7. Framgangsmåte ved markedsføring og verifikasjon av opprinnelsesgarantert kraft

Veiledningen nedenfor er tenkt som en "kokebok" for framgangsmåten ved markedsføring og verifikasjon av opprinnelsesgaranterte kraftavtaler. Enhver kraftleverandør som markedsfører helt eller delvis opprinnelsesgaranterte kraftavtaler etter denne norm plikter å følge denne framgangsmåten.

- Kraftleverandøren utpeker en uavhengig revisor som skal ha som oppgave å verifisere at leverandøren har organisasjon og rutiner som er egnet til å oppfylle bransjenormens bestemmelser, at det foreligger et akseptbrev for normen og at årsregnskapet er korrekt.
- Kraftleverandøren utsteder et akseptbrev til EBL som opplyser at leverandøren forplikter seg til å følge bransjenormen. Brevet skal angi for hvilken periode forpliktelsen gjelder og brevet skal navngi hvilken uavhengig revisor som vil bli brukt til å verifisere leverandørens årsregnskap. Lenke til akseptbrevet skal inkluderes på leverandørens webside.
- Kraftleverandøren skal i trykt⁸ og webbasert materiale som vedrører opprinnelsesgaranterte produkter og ved fakturering av opprinnelsesgaranterte produkter opplyse at leverandøren følger energibransjens "Bransjenorm for opprinnelsesgaranterte kraftavtaler i Norge", og at nærmere opplysninger om opprinnelsesgarantien kan fås på leverandørens webside eller ved direkte henvendelse til leverandøren.
- Leverandøren skal gjennom webside, på direkte henvendelse og i tilknytning til en av leverandørens årlige fakturaer til kunden gjøre tilgjengelig en grafisk opprinnelsesdeklarasjon som er utformet i samsvar med bransjenormens mal jf. vedlegg A. Den grafiske opprinnelsesdeklarasjonen skal alltid følge faktura ved førstegangsfakturering av ny kunde eller ved førstegangsfakturering etter at kunde har valgt nytt opprinnelsesgarantert strømprodukt.
- Leverandører som gjennom markedsføringen gir uttrykk for at de leverer et produkt som kvalitetsmessig er bedre enn andre produkter på markedet skal i slik markedsføring medta en sammenligning av sitt produkt mot det nasjonale gjennomsnittet for foregående år jf mal i vedlegg A
- I trykt⁹ og webbasert salgsfremmende materiale som vedrører strømprodukter som er basert på 100 % opprinnelsesgarantier og ved fakturering av slike produkter, vises bransjenormens miljømerke jf vedlegg D. Det opplyses videre at nærmere opplysninger om leveransens opprinnelse kan fås på leverandørens webside eller ved direkte henvendelse til leverandøren.
- Kraftleverandøren plikter å påse at det forut for markedsføringen er etablert rutiner og avtaler som sannsynliggjør at leverandøren kan oppfylle sine løfter om opprinnelsesgaranti i markedsføringen jf markedsføringslovens krav. Slik dokumentasjon omfatter minst operativ konto for opprinnelsesgarantier hos Statnett eller kontofører og rutiner og regnskapssystem som sikrer at innkjøp og avregning av kraft og opprinnelsesgarantier kan finne sted på en betryggende måte.

8 Med trykt salgsfremmende materiale forstås brosjyrer. Ulike former for plakater og boards omfattes ikke av minstekravet.

9 Med trykt salgsfremmende materiale forstås brosjyrer. Ulike former for plakater og boards omfattes ikke av minstekravet.

- Det skal i salgsfremmende materiale gjøres henvisning til Internett siden til Norges vassdrags- og energidirektorat, som ansvarlig for den nasjonale varedeklarasjonen jf paragraf 7-5 i NVEs forskrifter om måling og avregning mv.
- Enhver kraftleverandør som omsetter helt eller delvis opprinnelsesgaranterte kraftavtaler etter denne norm plikter å påse at det innen to måneder etter årets utløp er innløst riktig mengde og type opprinnelsesgarantier i forhold til leverandørens estimerte omsetning av opprinnelsesgarantert kraft i foregående kalenderår.
- Kraftleverandøren skal innen to måneder etter årets utløp ha utarbeidet et årsregnskap for forholdet mellom omsatt kraft/kraftprodukter og innløste opprinnelsesgarantier. Årsregnskapet for opprinnelsesgarantert kraft skal minst inneholde en oversikt over:
 - Samlet kraftsalg i perioden
 - Samlet kraftsalg i perioden fordelt på alle kraftprodukter som leverandøren har omsatt i perioden med basis i best tilgjengelige avregningsdata/estimater for omsatte volumer per produkt
 - Kraftsalg i perioden per kraftprodukt fordelt på alle opprinnelsesgaranterte energikilder
 - Opplysninger om innløste opprinnelsesgarantier fordelt på den samlede mengde opprinnelsesgaranterte energikilder som leverandøren har omsatt i perioden. Oversikten skal ledsages av bekreftelse på tilsvarende mengder innløste opprinnelsesgarantier fra Statnett SF.
 - Årsregnskapet skal også inneholde revidert utgave av sist avlagte rapport (tidligere avregningsperiode i kalenderåret eller årsrapporten) med korreksjoner for eventuelle endelige omsetningstall mv.
- Revisor skal utstede en revisorerklæring som skal gjøres allment tilgjengelig bl.a. ved publisering via leverandørens websider. Leverandører som har forpliktet seg til å følge bransjenormen plikter å oversende revisorerklæringen til EBL innen den 1. april hvert år.
- På leverandørens webside skal det enten direkte eller ved lenking til NVE og EBLs websider minst gis adgang til:
 - Beskrivelse av opprinnelsesgaranterte kraftavtaler (jf vedlegg B)
 - Den grafiske opprinnelsesdeklarasjonen If mal i Vedlegg A
 - Bransjenormen i fullversjon
 - EBL og NVEs informasjonssider på internett
 - Akseptbrevet til EBL
 - Siste revisjonserklæring
- Det skal påses at markedsføring ikke er villedende jf markedsføringslovens bestemmelser herunder spesielt unnlåte å bruke miljøpåstander og individuelle miljømerker.

8. Utviklingsprosess.

Denne norm er utarbeidet gjennom et samarbeid mellom interesserte energiselskaper og organisasjoner i norske energibransje. Normen er utviklet av Point Carbon AS v. Kjell Olav Kristiansen på oppdrag av og under ledelse av oppdragsgiverne:

Agder Energi Produksjon AS
EBL Kompetanse AS
Energibedriftenes Landsforening (EBL)
Enviro Energi ASA
Fjordkraft AS
Hafslund ASA
LOS AS
Lyse Energi AS
Statkraft Energi AS
Statnett SF
Trondheim Energiverk AS
Østfold Energi AS

Forbrukerombudet v. Frøydis Gjems Onstad har deltatt som observatør og vært viktig bidragsyter til utarbeidelse av normen og arbeidet i styringsgruppen.

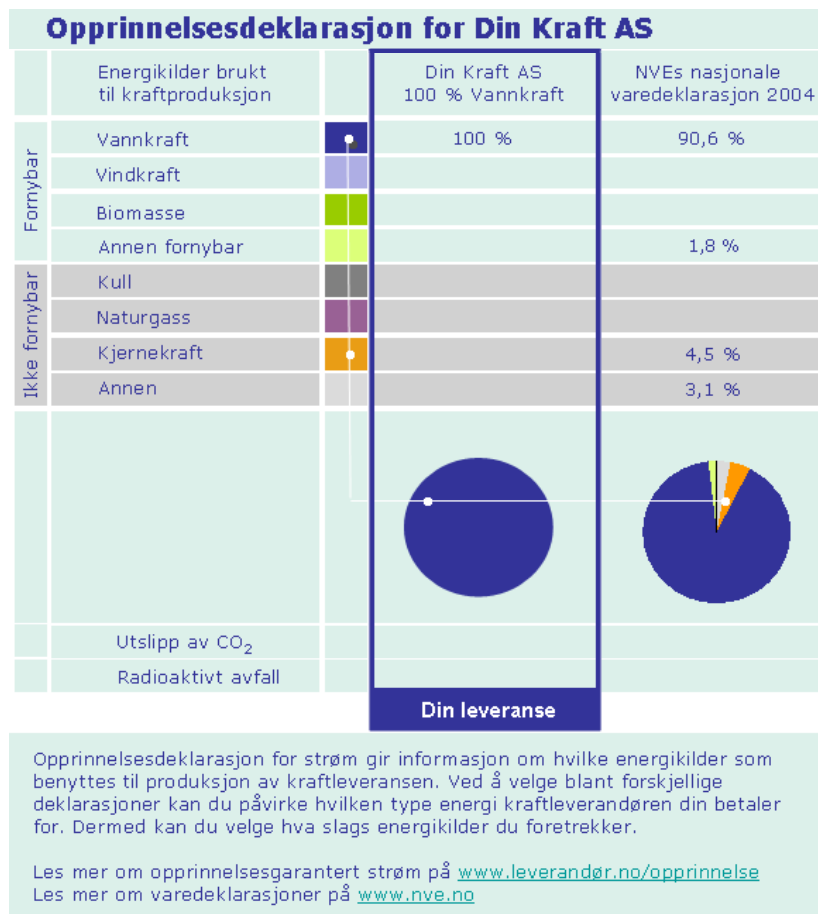
Bransjenormen behandles og vedtas i Energibedriftenes landsforenings utvalg og styre og anbefales som bransjenorm for omsetning og avregning av opprinnelsesgarantert kraft fra fornybare energikilder.

Vedlegg A

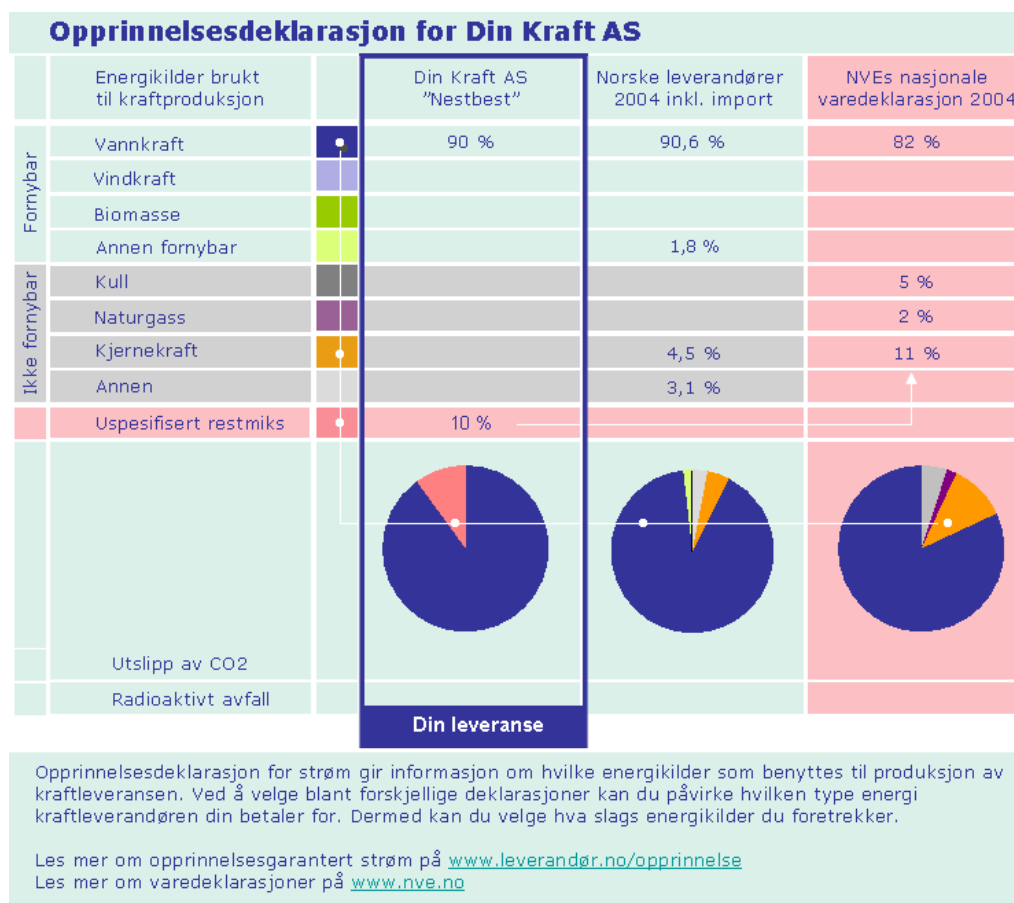
I

Opprinnelsesdeklarasjonens grafiske utforming

Opprinnelsesdeklarasjonene til bruk for opprinnelsesgaranterte avtaler som her foreslås er stort sett utformet i samsvar med EUs veiledning for utforming av opprinnelsesdeklarasjoner. Deklarasjonen inneholder informasjon om energikilder presentert tabellarisk og grafisk, samt informasjon om utslipp av CO₂ og radioaktivt avfall. Det er foreslått ett format for en situasjon der kraftleverandør opprinnelsesgaranterer 100 prosent av leveransen og ett format for en situasjon der leverandøren opprinnelsesgaranterer kun en andel av leveransen og derfor benytter restblandingen dvs NVEs varedeklarasjon for den resterende andel. Ved bruk av opprinnelsesdeklarasjonen bør det opplyses at det her er leverandørens fremtidige leveranse som sammenlignes med fjorårets nasjonale leveranse uttrykt ved NVEs nasjonale varedeklarasjon.



Figur 1 Opprinnelsesdeklarasjon til bruk ved 100 prosent opprinnelsesgaranti (fiktivt talleksempel)



Figur 2 Opprinnelsesdeklarasjon til bruk ved delvis opprinnelsesgarantert leveranse (fiktivt talleksempel)

Vedlegg B "Opplysningsside om opprinnelsesgaranterte strømavtaler"

Om bransjenormen for opprinnelsesgaranterte strømavtaler

Opprinnelsesdeklarasjon for strøm gir informasjon om hvilke energikilder som benyttes til produksjon av strøm. Ved å velge strømavtaler med opprinnelsesgaranti kan du påvirke hvilken type energi strømleverandøren din kjøper inn. Dermed kan du velge hva slags energikilder du betaler til.

Myndighetene har gjennom NVEs forskrifter om måling og avregning mv. pålagt alle leverandører å deklare sine strømleveranser i ettertid. Mange kunder ønsker imidlertid å gjøre et bevisst valg av energikilder ved inngåelse av strømavtaler. Garantien sier ikke at all strøm du får i kontakten din er kommer fra en bestemt kilde. Opprinnelsesdeklarasjonen gir opplysninger om hvordan en mengde strøm lik den som blir levert hjem til deg er produsert. En garanti om fornybar produksjon sikrer at dine penger går til å oppmuntre fornybar kraftproduksjon. Jo flere som velger dette produktet, desto større oppmuntring.

Opprinnelsesgarantier skal benyttes til å overføre informasjon om produksjonskildene mellom produsenter og strømleverandører. Dette er derfor et frivillig tilbud til kundene om å støtte f eks fornybare energikilder.

Opprinnelsesgarantier er bevis på at en viss mengde strøm er produsert fra en spesifisert energikilde. Verdien på opprinnelsesgarantier avhenger av om forbrukere ønsker å betale for strøm fra spesielle energikilder. Handel med opprinnelsesgarantier omdanner dermed forbrukeres miljøholdninger til økonomiske signaler til strømprodusentene.

I Norge utstedes opprinnelsesgarantier av den statlige kraftsystemoperatøren Statnett SF. Utstedelse av opprinnelsesgarantier er regulert fra myndighetene.

Ved å kjøpe strøm fra leverandører som har forpliktet seg til å opptre i samsvar med energibransjens norm for opprinnelsesgaranterte strømavtaler er strømkunder sikret at den opprinnelsesinformasjon som oppgis i reklamen blir oppfylt ved leveransen. Garantien sikrer at en tilsvarende mengde og type strøm vil bli produsert og at rett mengde og type opprinnelsesgarantier vil bli anskaffet. Vår bekreftelse på aksept av bransjenormen og vår uavhengige revisors siste revisjonserklæring finner du her www.ebl.no

Bransjenormen er utformet i samarbeid med Forbrukerombudet og er i overensstemmelse med gjeldende regelverk fra energimyndighetene. Mer opplysninger om bransjenormen og leverandører tilknyttet denne finner du her www.ebl.no

Leverandører som ikke tilbyr opprinnelsesgaranterte avtaler benytter den restblanding som er tilgjengelig i kraftmarkedet. Restblandingen beregnes og publiseres hvert år av Norges Vassdrags- og energidirektorat (NVE) etter at man har innhentet statistikk over produksjon og import av strøm og kjøp og salg av opprinnelsesgarantier gjennom året. Opplysninger om restblanding og strømleveranser i 2006 finnes på www.nve.no

Kommentar

Det er viktig at opprinnelsesdeklarasjonen og informasjon tilknyttet denne ikke gir kunden inntrykk av at opplysningene gjelder den leverte kraftens fysiske opprinnelse. Dette vil skape reaksjoner blant publikum og det vil kunne rammes av markedsføringslovens bestemmelser om villedende reklame.

Forbrukerombudet har i tidligere saker kommet til at det er villedende, utilstrekkelig veiledende og i strid med markedsføringslovens §§ 2 og 3 å knytte kraftkilden opp mot hva kunden rent faktisk får levert i markedsføringen av strøm. Eksempelvis har Forbrukerombudet kommet til at formuleringen "Nå får du ... strøm produsert av vannkraft..." har vært villedende, ut fra den tankegang at et slikt utsagn gir uttrykk for at kundene rent faktisk får levert strøm produsert av vannkraft.

Kommunikasjon om opprinnelsesgaranterte avtaler må derfor unngå omtale av "hva slags strøm man leverer til kunden.." eller "hva slags strøm kunden mottar..." . Det bør fokuseres på hva slags kraft leverandøren betaler for "...", "hvor kraftleverandøren kjøper kraften fra....", "vår kraft er produsert fra...." mv.

Følgende analogi kan eventuelt benyttes til å illustrere sporingsutfordringen.

Opprinnelsesdeklarasjon for strøm har mange likhetstrekk med kontoutskriften fra banken. På kontoutskriften framgår det nøye hvem som har satt penger inn på din konto og hvor mye. Men, pengesedlene som du tar ut av minibanken er ikke de samme som ble satt inn på kontoen din. Det er viktig å ha oversikt over kontoen, men det er ikke viktig å vite akkurat hvor selve pengeseddelen du tar ut kom fra.

Vedlegg C

Ord og uttrykk - Sentrale definisjoner

1. Varedeklarasjon
Opplysninger om energikilde og miljøutslipp ved kraftproduksjon som kraftleverandører er pålagt å gi til alle kunder etter norsk lov og forskrift. Opplysningene skal henføre seg til fjorårets leveranser og skal som minimum framgå ved henvisning til NVEs websider der NVE publiserer en nasjonal varedeklarasjon. Bestemmelser i EUs eldirektiv, energiloven m. forskrifter. Utsteder: Kraftleverandør
2. Opprinnelsesdeklarasjon
Opplysninger om energikilder og miljøutslipp ved kraftproduksjon som kraftleverandører gir ut i henhold til norsk bransjenorm for markedsføring av opprinnelsesgaranterte kraftavtaler fra fornybare energikilder. Opplysningene skal i markedsføring og fakturering henføre seg til garantert opprinnelse av leveranser.
3. Opprinnelsesgaranti
Et offisielt bevis på at en viss mengde elektrisk kraft er produsert fra en spesifisert fornybar energikilde i løpet av et spesifisert tidsrom. Skal gi produsenter offisiell verifikasjon på at kraft som produseres er av fornybar opprinnelse. Bestemmelser i EUs fornybardirektiv, energiloven m. forskrifter. Utsteder: Statnett SF for norsk produksjon eller godkjent utenlandsk usteder
4. Opprinnelsesgarantert kraftavtale
Avtale til sluttbruker der leverandøren garanterer spesifikke miljøegenskaper, se spesifiserte leveranser pkt 12
5. Sertifikat
Omsettbart instrument som bærer informasjon om egenskaper ved kraftproduksjon og som bærer markedsverdien av slike egenskaper. Norske opprinnelsesgarantier er utformet som omsettbart sertifikat. Sertifikater kan også bære informasjon om flere andre egenskaper/attributter. Utsteder i Norge: Statnett SF
6. Attributter
Egenskaper ved kraftproduksjon som eksv energikilde, utslippsforhold eller andre spesifikke egenskaper ved et kraftproduksjonsanlegg som kan underkastes opplysningsplikt eller gjøres til gjenstand for differensiert verdsetting av produksjonen. Attributter kan omsettes separat, koplet med andre attributter eller som del av selve kraftomsetningen.
7. Miljøegenskaper
Samlebegrep som beskriver miljøattributtene ved kraftproduksjon i form av energikilde og utslippsforhold.
8. Miljøverdi
Markedsverdi av miljøegenskaper representert ved merverdien av kraftproduksjonen utover verdien av kraften i det fysiske markedet.

	Miljøverdien eller deler av denne omsettes normalt gjennom et sertifikat eller opprinnelsesgaranti.
9. Miljømerking	Miljøstandarder for kraftleveranser definert av private organisasjoner som eksv miljøstiftelser, prøvingsorganer mv. Oppfyllelse av spesifiserte vilkår i form av eksv minstekrav til miljøegenskaper ved kraftproduksjonen kan gi kraftleverandører adgang til å miljømerke leveransen.
10. Leverandør	Omsetningskonsesjonær som selger elektrisk energi til sluttbruker.
11. Kraftprodukt	Kraftavtale med sluttbruker med spesifisert opprinnelse til nærmere bestemt pris
12. Spesifiserte avtaler	Opprinnelsesgaranterte kraftavtaler der kraftleverandør garanterer kunder at særskilte miljøegenskaper vil bli oppfylt . (også benevnt: opprinnelsesgaranterte kraftavtaler)
13. Individuell varedeklarasjon	Opplysning om spesifiserte leveranser jf pkt 12 eller leverandørens dokumenterte blanding i foregående år. Uttrykk brukt i NVEs forskrifter.
14. Uspesifiserte avtaler	Kraftprodukter der kraftleverandør ikke garanterer kunden hvilke miljøegenskaper kraftavtalen vil ha, men der leverandøren deklarerer overfor kunden restblandingen (NVEs varedeklarasjon) fra foregående år.
15. Restblanding	Restegenskaper (i form av sammensetning av energikilder) ved kraftforbruket i løpet av ett kalenderår etter at man har korrigert miljøegenskapene ved samlet krafttilgang for miljøegenskapene som er omsatt med opprinnelsesgarantier.(NVEs varedeklarasjon)
16. Referanseblanding	Opprinnelsesegenskaper brukt som sammenligningsgrunnlag for kraftleverandørens opprinnelsesgaranti. Inntil videre anvendes NVEs varedeklarasjon.
17. Innløste opprinnelsesgarantier	En opprinnelsesgaranti innløses når den forbrukes. Forbruk skjer i forbindelse med at eier av opprinnelsesgarantien benytter garantien til å dokumentere opprinnelsen av en leveranse til sluttbruk. En opprinnelsesgaranti innløses ellers når spesifisert levetid utløper.
18. Eldirektivet	Directive 2003/54/EC of 26 June 2003 concerning common rules for the internal market in electricity and repealing Directive 96/92/EC.
19. Fornybardirektivet	Directive 2001/77/EC on the promotion of electricity production from renewable energy sources in the internal electricity market.
20. Kraftvarmedirektivet	Directive 2004/8/EC on the promotion of cogeneration based on useful heat demand in the internal energy market.

21. Kvotehandelsdirektivet Directive 2003/87/EC of 13 October 2003 establishing a scheme for greenhouse gas emission allowance trading within the Community and amending Council Directive 96/61/EC
22. EBL Posisjonsnotat Varedeklarasjoner og opprinnelsesmerking. Posisjonsnotat fra Energibedriftenes Landsforening datert 15. juni 2005

Oversiktssider med link til relevante forskrifter og direktiver:

NVE, OEDs forskrifter: www.nve.no

Statnetts informasjonsside om opprinnelsesgarantier: www.statnett.no

Kraftvarmedirektivet: http://europa.eu.int/eur-lex/en/lif/reg/en_register_121020.html

Eldirektivet/fornybardirektivet: http://europa.eu.int/eur-lex/en/lif/reg/en_register_1230.html

Kvotehandelsdirektivet: http://europa.eu.int/eur-lex/en/lif/reg/en_register_15102030.html

Se ellers: [www.http://europa.eu.int/eur-lex/en/index.html](http://europa.eu.int/eur-lex/en/index.html)

Vedlegg D

Bransjenormens grafiske miljømerke